

DINTRE'L PARANY

QUADRO DRAMÀTICH EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

LLUÍS MILLÀ y LLUÍS SUÑER CASADEMUNT

BARCELONA

LLIBRERÍA MILLÀ

21- SANT PAU - 21

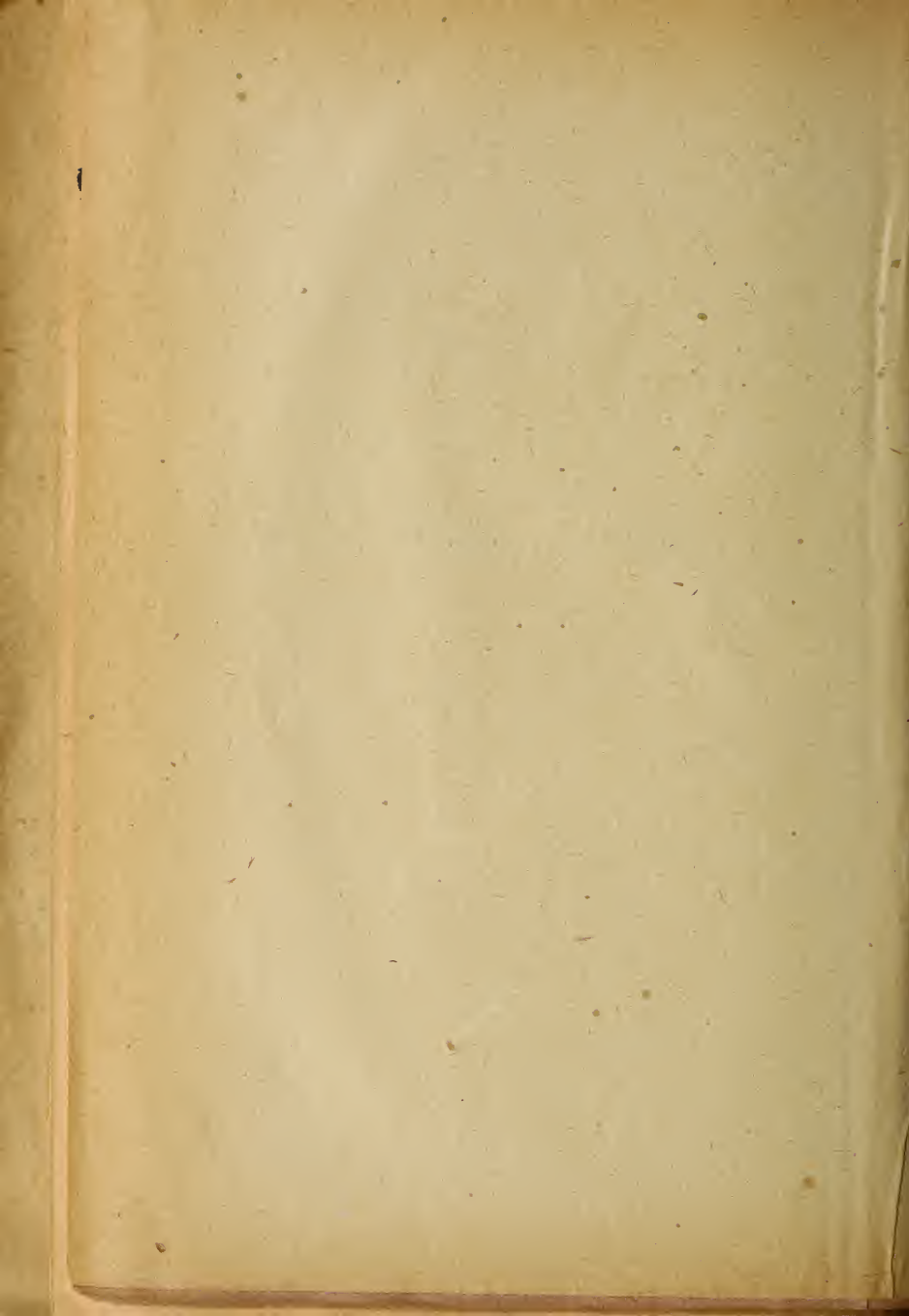
1912

22

Una pesseta

DINTRE' L PARANY

DINTRE'L PARANY

QUADRO DRAMÁTICH EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

LLUÍS MILLÁ Y LLUÍS SUÑER CASADEMUNT

ESTRENAT EN EL CENTRE DE SANT ANTONI

EL 21 D'OCTUBRE DE 1911

BARCELONA

LLIBRERÍA MILLÁ

21- SANT PAU - 21

1912

REPARTIMENT

PERSONATGES

ACTORS

JOSEPH.	<i>Sr. J. Fontbernat.</i>
ROBERT	» <i>J. Torras.</i>
QUINQUILLAYRE.	» <i>A. Galver.</i>
JUTJE DE PAU.	» <i>P. Fontbernat</i>
APRENENT	» <i>H. Bach.</i>

Lloch d'acció: En un poblet prop de ciutat

ÈPOCA ACTUAL

SOCIEDAD DE AUTORES ESPAÑOLES

Es propietat dels autors, els quals
se reserven tots els drets que la
llej els hi concedeix

ACTE ÚNICH

Baixos d'una casa en construcció ahont hi treballen els fusters. Porta al fons que dóna al carrer. Portes laterals. Banchs de fuster ab eynes de l'ofici. Fustes de totes mides, llistons, portes y vestigis a mitj construir, etc. Molts encenalls per terra. Tot lo que dongui caràcter al lloch d'acció.

ESCENA PRIMERA

A l'airecarse'l teló, en JOSEPH, en el banch de l'esquerra y ab la garlopa està fent avenir els junts d'un plafó. ROBERT, a la dreta, serrant una post. L'APRENT, al carrer escalfant l'aygua-cuit ab un grapat d'encenalls. Pausa. Tots treballen. Toquen vuit hores en el campanar del poble. De dins se senten veus de: Vuit hores. ¡A esmorzar!, y algùn xiulet d'avís. Són els paletes de l'obra. Ne passen alguns pel fons

ROB. Les vuit. ¡Bé han trigat prou a caure! Jo crech que estaven clavades al campanar ab puntes d'enllatar.

(Deixant la post a mitj fer.)

Apa, deixa la garlopa; tu... mires massa per l'amo.

JOS. Jo que volia encolar aquest plafó... Per xò he fet escalfar l'aygua-cuit.

ROB. Déixat de plafons. Ara és l'hora dels *ganyips* y rès més.

JOS. ¡Però si l'aygua-cuit ja està calent!...

ROB. Que's refredi. Noy, vés y pòrtam un patriconet de barreja. Y que cuitis si no vols que't planti un mastegot.

APRE. *Voy.* (Això sí, sempre amenassant.) (*Se'n va.*)

JOS. Si l'amo arriba y veu que no hi encolat, mourà un escàndol, y ab rahó. L'èsmorzar no ve pas de cinch minuts.

ROB. T'agrada molt fer mèrits a tu.

(Va a l'americana, que té penjada d'un clau de la dreta, y treu dues llesques de pa y un tall de bacallà embolicats en un número d'El Progreso.)

JOS. M'agrada molt ser considerat. Per no esperar cinch minuts ara, després se pert mitj'hora encenent foch y tornant a escalfar la casseta de l'aygua-cuit.

(Va a la seva americana, que té penjada d'un llistó al fons esquerra, y d'ella treu una fiambrera ab l'èsmorzar y una bota petita de vi.)

ROB. Que's perdi. Això va a càrrech del burgès.

JOS. Es que jo...

ROB. Es que tu vols fer mèrits, t'ho torno a dir. Jo als burgesos no'ls hi tinch cap mena de consideració. Ells no més ens esploten.

- JOS. No tant, home, no tant. També tenen els seus mals-de-caps per pagar la setmanada.
- ROB. ¡La setmanada! Més que la setmanada, lo que tindrien de fer és repartirnos les ganancies.
- JOS. Justa la fusta. Les arregles molt aviat tu les coses.
- ROB. Ja ho crech que les arreglaría si tothom pensés com jo y no hi haguessin bèns com tu.
- JOS. Més m'estimo ser bè que no pas llop.
- ROB. Jo, no.
- JOS. Això va a encarnadures.
- ROB. Això lo que va, és a tontos. ¡Guerra als burgesos! Tots hem de ser iguals. ¡Què vol dir això de que un tinga més que un altre! Tots iguals, tots iguals.
- JOS. ¿Iguals, en quín sentit?
- ROB. En el sentit de que no hi ha teu ni meu. De que l'home siga lliure, de que ningú'l mani y que may li falti un duro.
- JOS. ¡Bravo, nòy! Això sería una vinya.
- ROB. Y està clar que ho sería
- JOS. Però duraría poch.
- ROB. ¿Per què?
- JOS. Perquè ningú voldria fer rès y les feynes quedarien parades.
- ROB. Es que a dreta lley, l'home sols ha de treballar quan ne tinga ganes.
- JOS. Lo qu'és tu, no crech que'n tinguessis may.
- ROB. Ja'n tindries tu per mi.
- JOS. Jo'n tinch les que'm pertoquen per guanyarme la vida honradament.
- ROB. Bé, tu tires per sant.

- JOS. Y tu no ho sé per hont tires.
ROB. Jo tiro dret al bulto.
JOS. No és fàcil que'ns entenguem may tots dos.
ROB. No, no és fàcil, perquè tu tens un cor molt tou.
JOS. Y tu'l tens sech y dur com la fusta.

ESCENA II

DITS y APRESENT *ab un patriconet de barreja*

- APRE. La barreja.
ROB. Aquesta es la meva; la barreja social.
APRE. Aquí la teniu.
ROB. ¡Bé has trigat prou! Ja m'escanyava de set.
(Beu y continúa esmorzant sentat en la part dreta lateral.)
APRE. Si he corregut com un carril.
(D'un recó de botiga treu el seu esmorzar embolicat en un mocador blau.)
JOS. Esmorza, noy, esmorza; que mitja hora aviat és passada.
ROB. *(Que ha acabat de beure.)* Com una tortuga has corregut. Tu, ves a l'estanch y pòrtam una *paquetilla* de divuit. Y veyes de no adormirte pel camí.
APRE. ¡Are a l'estanch! Si justament hi he passat pel davant a l'anar a la taberna...
ROB. Donchs hi tornes, y poch replicar, si no vols que t'escalfi les orelles. *(Amenassantlo.)*
APRE. ¡Aviat està dit això!...
ROB. Y més aviat estarà fet.
(Correntli al darrera. En Joseph l'atura.)

JOS. Robert, home; que li pots fer mal.

ROB. Així escarmentarà.

(L'aprenent se'n va. Robert li ha donat vint cèntims pel tabaco.)

JOS. Considera que ell també té d'esmorzar...

ROB. Y jo necessito'l tabaco, y ell ha de servirme en tot lo que'm dongui el gust y la reyal gana.

JOS. Home, ¿no deyes ara fa poch que tots hem de ser iguals? ¡Quí t'entent a tu!

ROB. Ell és aprenent y jo fadrí. Quan ne siga de fadrí ell, que fassi lo mateix ab els aprenents y quedarà en paus.

JOS. ¡Molt bé! Y passaran els anys repartintse bofetades uns als altres. Tens una gran llògica, Robert.

ROB. Lo que tinch és més sang que tu en tot y per tot, y sempre que vulguis t'ho provaré.

JOS. Els bous ne tenen més que nosaltres de sang. Ab això no'm dius rès de nou.

ROB. Prou que't dich; lo qu'és que tu no'm vols entendre.

JOS. Prou que t'entenç, home, prou que t'entenç... No'm fassis tan tonto.

ROB. No, de tonto no'n tens pèl segons per què.

JOS. ¿Veus? ¡Ara no que no t'entenç!

ROB. ¿No? ¿Que vols que't recreyi els oïdos? Parlo per la trassa que has tingut en ferte teva la Carmeta, la noya de cal forner.

JOS. Ey, alto aquí, Robert. Ab la Carmeta hi festejo ab bons fins y ab permís dels seus pares. En aquest punt ten molt de compte com enrahones.

ROB. Jo sé'l que'm dich. Ab el teu paper de mosca

morta has pogut desbancarme, però encara no som al final.

JOS. ¿Desbancarte, dius? ¡Però si quan tu vas venir aquí al poble jo ja feya dos mesos que hi enrahonava ab la Carmeta!

ROB. Això no vol dir rès. Lo *certus* és que jo guanyo més bon jornal que tu, que he corregut món y que may cap dòna m'ha fet un despreci.

JOS. ¡Què vols que t'hi digui a tot això!...

ROB. Tu no m'has de dir rès: soch jo que't dich.

JOS. Val més que ho deixem córrer.

ROB. No tant com te penses; deixarho córrer, no.

ESCENA III

DITS y l'APRENENT *ab la paquetilla*

APRE. El tabaco.

ROB. Porta. ¿Y els dos cèntims que sobren?

APRE. Aquí'ls teniu. (*Els hi dóna.*)

ROB. Si no te'ls demano ja te'ls quedes, ¿oy?

APRE. Jo no'm quedo rès de ningú.

ROB. Que callem.

APRE. ¡Li tinch una rabia!...

(*Se posa á esmorzar en un recó.*)

ESCENA IV

ELS MATEIXOS y QUINQUILLAYRE, *home de mitja edat, ab una capsa penjant del coll ab corretja y un'altra capsa mostruari a les mans*

QUIN. ¿Falta alguna cosa, cavallers? Porta monedes, petaques, boquilles, *sortijas*, *relojes*, *pedrería fina*.

ROB. Tabaco falta.

QUIN. ¡Tabaco ray! Aquí'n teniu.

(*Oferintli la petaca y entrant a la botiga.*)

Fumeu, home, fumeu, que ha arribat l'estanch.

ROB. Gracies; s'aprecia. Ho deya pel gust de dirho.

QUIN. No'm feu un despreci ara.

ROB. Cap despreci. Si justament tinch una paquetilla per encetar.

QUIN. No hi fa rès; cargoleune un; és *Flor de Mayo*, de contrabando.

ROB. Vaja, donchs, el tastarem. (*Fa'l cigarro.*)

QUIN. ¿Y vostè, jove? (*Oferintli a Joseph.*)

JOS. Gracies. Jo no fumo.

QUIN. Tot això tindrà de més.

ROB. O de menos. Aquest no té vicis petits.

JOS. Ni de grossos tampoch.

ROB. Com que tens de fer casa, ja's comprèn.

QUIN. ¿Y això, jove, que potsé'ns casem?

JOS. N'hi ha per dies encara.

QUIN. Ah, sent així, vuy ensenyarli un rellotjet de senyora que li agradarà molt.

(*Va al banch d'en Joseph y descarrega la caixa.*)

ROB. Apa, veyam si feu fira.

JOS. No, no s'incomodi...

QUIN. Cap incomodo... els que tenim l'establiment *portátil* l'hem de portar per tot arreu perque'l vegin. ¡Ja veurà quin rellotjet! Y que quan sabrà'l preu, quedarà esgarriat.

ROB. ¡Ja ho sents! Diu que t'esgarriaràs.

QUIN. Com que sí. (*Mostrantli un rellotje de plata.*)
Miri quína monada.

- ROB. Míratel, home, que no'n fan pagar cap diner de passarhi la vista.
- JOS. ¡Sí qu'és bonich!
- QUIN. Y escótil. (*Posantli prop l'orella.*)
Sembla un picapedré. Ancora línia recta, catorze rubís. Ja pot dir que du la Catedral a sobre ab aquest rellotjet.
- APRE. (*Que ha anat acostantsi.*)
¡Si que cap en poch puesto aquesta catedral!
- ROB. Tu, calla, ninot.
- JOS. ¡Quín mal fa'l noy!
- QUIN. No enfadarse, cavallers. Vuy dirlos que'l rellotje és més fixo que'l sol, y que més a més és una ganga.
- ROB. Apa, donchs, aprofitarla.
- QUIN. Vint *papallones*, y de regalo encara li donaré un respallet pera les dents.
- ROB. ¡Ja ho veus! Ab quatre *manxegos* quedes com un home devant de la teva xicota, y encara pots fer contenta a la sogra regalantli el respallet perquè s'esmoli les dents.
- QUIN. Això mateix. ¿Que fem fira?
- JOS. Per ara no... No estich per gastos. Y no és per falta de ganes... Si algun día pogués desdine-rarme, no de plata, d'or n'hi compraria un de rellotje.
- ROB. ¡D'or! ¡Noy, que picas alt!
- JOS. Gens no hi pico. Per ella tot ho trobo poch.
- QUIN. ¿D'or? Això ray. Miris, ara ni ensenyaré un d'or, que aquest sí que és una verdadera ganga.
- JOS. ¡Per vostè tot són gangues!
- QUIN. Y és clar que ho són. ¡Que no veyeu que jo no

tinch de pagar ni tanta contribució ni el lloguer que paguen les botigues del carrer de Fernando de Barcelona! Aquesta mateixa joia, posada allí, val doble preu del que jo li demanaré.

(De la capsa gran treu un estoig y d'ell un rellotje d'or.)

Aquí el té. Or de primera, setze quilats. Y damunt de la tapa un cor dibuixat ab puntetes de diamant.

ROB. ¡Això sí qu'és salau!

JOS. ¡Sí qu'és bonich, sí!

QUIN. Y que la màquina no hi ha un millor.

ROB. ¿La soguilla també és d'or?

QUIN. No. És de plata daurada ab un bany molt fort.

JOS. ¿Y que valdria molt tot plegat?

QUIN. Per ser la primera estrena que faig en aquest poble, per ser vostè qui és, y perquè la seva xicota tinga un recort seu, li posaré... rellotje, cadena y estoig... tot plegat... setze duros, sense trèurenhi una malla.

ROB. No és gens car.

QUIN. Y que li asseguro que en cap argenteria ho trobarà ni per vinticinch duros.

JOS. ¡Setze duros!... ¡Un onsa!... No puch, vaja, no puch.

QUIN. Un esfors, jove, un esfors. Això és un cop a la vida.

ROB. Vaja, home; jo no ho diré a ningú lo que't costa.

JOS. ¡Vaya una gracia! Bé prou que ho sabria jo lo que me'n he fet.

QUIN. ¿Vol fer una cosa? Pàguimel a un tant cada set-

mana. Si el seu amo ne respon, jo li faig entrega de la prenda avuy mateix.

JOS. No, això no. Fins que fos pagat sempre estaria ab ànsia...

QUIN. Veurà, jo busco tots els medis perquè veig que la joya li agrada.

JOS. Sí que m'agrada, la veritat; però ara com ara no puch. Désil, désil; potser un altre día farem fira.

QUIN. Ja donaré algunes passades abans no acabeu aquesta obra.

(Fica'l rellotje dintre l'estoig, que deixa damunt del banch.)

JOS. Quí sab, quí sab...

QUIN. ¿Y vostè, no vol rès? ¿Una petaca de pell de Rússia? ¿Una boquilla d'àmbar y espuma?

ROB. De cireré me'n quedaré una, si és que'n teniu.

QUIN. De tot tinch.

(N'hi treu una capsà.)

Tríhisela vostè mateix.

ROB. ¡Barba! Aquestes no's trenquen encara que caiguin a terra.

QUIN. ¿Y del rellotjet de plata no fem rès? N'hi rebai-xaré dues pessetes.

JOS. No...

ROB. *(Tot triant la boquilla, repara que sobre'l banch hi ha l'estoig del rellotje d'or.)*

(Si jo pogués... ¡Malvinatge! Aquest xicot ho pot filà...) *(A l'aprenent, de cop.)*

Tu, Titella, ves a buscar aygua fresca. ¡Apala, que per tot te fiques tu!

APRE. ¡Ja deya jo que'm deixés estar tranquil tanta estona!

(Pren un canti y se'n va.)

QUIN. Divuit pessetes. No'n parlem més, ¿eh?

JOS. No, aquesta setmana no.

QUIN. No més que per gust vuy ensenyarli la màquina, vaja.

JOS. No, no's cansi...

QUIN. Miri.

(Ab un trempa plomes obre la tapa del rellotjet y li ensenya la maquinaria, allunyantse un poch del banch.)

ROB. (Ara que estan distrets.)

(De l'estoig treu el rellotje d'or, que se'l guarda en la butxaca del pantalon, y torna a deixar l'estoig damunt del banch.)

QUIN. ¿Què li sembla?

JOS. Molt bé. Però ja li he dit, aquesta setmana no farem pas rès. No estich per gastos.

QUIN. Vaja, donchs... ¿vostè ja ha triat la boquilla?

ROB. Sí. Aquesta. Dèu cèntims, ¿eh?

QUIN. Quinze.

ROB. No, no, quinze. Sempre me'n faig dèu.

QUIN. Vaja, vinguen dèu.

(Robert, sempre allunyantse del banch, li dona'ls dèu cèntims.)

JOS. ¡Quína manera de ferli perdre temps! Després de tanta molestia, dèu cèntims de gasto... Me sab greu.

QUIN. Oh, el comers té aquestes alternatives. May se sab segur lo que s'ha de vendre d'un cap de día a l'altre.

ROB. ¿Que ja marxeu del poble avuy?

QUIN. No. Avuy faré nit aquí. Demà ab el primer tren aniré a Granollers, qu'és mercat.

(Tot recullint y lligant les capses ab la corretja del coll.)

Vaja, *alante*, y divertiuse.

ROB. No n'és gayre de divertit això de fer encenalls, no.

QUIN. S'ha de patir a n'aquest món, s'ha de patir.

JOS. Salut y feyna hi hagi.

QUIN. Això és lo principal. Adeussiau.

ROB. Passarhobé.

JOS. Adeussiau y bona sort.

QUIN. Gracies.

(Se'n va tot pregonant els seus articles.)

ESCENA V

JOSEPH y ROBERT

ROB. És maco aquell rellotjet d'or, ¿veritat?

JOS. Sí que ho és, sí.

ROB. Y no diguis, que'ls ulls se te n'hi anaven.

JOS. M'ha agradat, no ho nego.

ROB. Y donchs ¿per què no te'l quedaves? ¡Tu ray que tens mitjot!

JOS. Tinch algun diner, però no pas per gastarlos en *lujos*. No m'agrada estirar més la mànega que'l bras.

- ROB. No sé com vos ho feu pera arplegar diners.
JOS. Molt senzill: no malgastantlos com fas tu.
ROB. ¿Donchs per què hem vingut al món si no per
disfrutar de la vida?
JOS. Treballant també's disfruta.
ROB. No pas jo. Això del treball és un càstich per mi.
JOS. Donchs per mi és un goig.
ROB. ¿Sí? Donchs desde ara mateix ja pots comensar
a fer la meva feyna també. Jo vindré a cobrar
el dissabte.
JOS. Home, no és aquesta la qüestió...
ROB. Prou que ho veig que no és aquesta. Tots fossiu
com jo, ja'ls farfem anar dret als burgesos, ja.
JOS. ¡Quína taleya'ls hi tens!
ROB. Perquè són la desgracia de l'univers.
JOS. ¡Alsa, alsa! ¡No t'hi poses per poch! Sembla
impossible que us deixeu inflar aixís de cap.
(*Ja ha acabat d'esmorzar.*) Llestos. Vaig a
buscar la plantilla de la motllura de l'escala que
me l'he deixada al replà del primer pis.
ROB. No és pas hora de tornarhi.
JOS. Es que vuy estirar les cames.
ROB. Donchs jo jauré un xich.

(*Joseph se'n va pel fons.*)

ESCENA VI

ROBERT, *sol.* *S'arregla un jas d'encenalls en primer
terme dreta. Mira per tot ab molt recel, se treu el
rellotje de la butxaca y diu:*

ROB. Es la gran pensada.

(*Va a l'americana d'en Joseph*

y li posa'l rellotje dins. L'aprenent, que ve ab el canti d'aygua, veu l'acció d'en Robert, encara que no la comprèn del tot. En Robert torna al jas.)

Ara me les pagaràs totes.

ESCENA VII

ROBERT *fent veure que dorm.* APRENENT *que ve ab el canti d'aygua. Tot seguit* JOSEPH

APRE. (¿Què deu haver fet en l'americana d'en Joseph?)
L'aygua. (*Dirigintse a Rebert.*)

ROB. Pels ànechs.

JOS. ¿Es fresca? (*Entrant.*)

APRE. Com un glas.

JOS. Dónamen un trago. (*Beu a raig de canti.*)

ROB. Més m'estimo la barreja jo. (*Apura'l porronet.*)

ESCENA VIII

ELS MATEIXOS y QUINQUILLAYRE

QUIN. Ja torno a ser aquí, joves.

ROB. (Ara ve'l bo.)

JOS. ¿Què hi ha de nou, bon home?

QUIN. Molt hi ha. Que'm trobo a faltar aquell rellotjet d'or que us he ensenyat.

JOS. ¡Y què!

QUIN. Que jo ve'l tenia.

ROB. Ep, mestre, aquí no prenem rès de ningú.

QUIN. Home, jo no dich tant... Però podria molt ben

ser que hagués caygut a terra sense fer soroll,
damunt dels encenalls.

JOS. Sí que pot ben ser. Miremho.

(Se posa a regirar els encenalls.)

ROB. ¡Oh! Poden ser moltes coses.

JOS. ¿Què vols dir ab això?

ROB. Rè: que jo'l rellotje pot dirse que ni l'he vist...
Si'm fan dir com era, ni menos ho sé. A tu sí
que te l'ha ensenyat.

JOS. Sí, a mi sí; però, ¡què vols dir ab aquesta rialleta!

ROB. Rè, home, rè. A mi sí que'l rellotje tant me
fa... No tinch promesa per ferli regalos jo.

JOS. Robert, ¿sabs que això està molt mal dit?

ROB. ¿Y que no és veritat que jo no'n tinch de promesa?

JOS. Es que ho dius d'una manera molt especial.

ROB. ¡No sé de quína manera vols que ho digui!

JOS. Home, jo crech que més que parlar en va, fóra
molt millor que'ns ajudassis a buscar...

ROB. ¿El què? ¿La lluna en un cove?

QUIN. Alto, jove; ara soch jo qui us pregunto què voleu
dir ab això de la lluna en un cove.

ROB. Rè: vuy dir...

QUIN. Es que sembla talment que voleu donar a com-
pendrer que soch jo qui ve aquí a cercar la lluna
en un cove, y això són unes paraules de molt
poca solta. Jo aquí he tret el rellotjet, tots ho
heu vist, y al primer lloch ahont he anat ja me'l
trobo a faltar.

ROB. ¿Y a mi què'm conteu ab tot això?

QUIN. ¡Donchs a qui voleu que ho conti! Aquí no hi
havía més que vosaltres...

- JOS. Es veritat, sí; però nosaltres no som gent per quedarnos rès de ningú.
- ROB. Jo, no.
- QUIN. Ey, jo no he dit tant. Jo no més dich que'l rellotje no's troba, y que aquí és l'últim lloch ahont l'he tret.
- ROB. Si voleu ja podeu escorcollarme a mi.
- QUIN. Això no seré pas jo qui ho fassi... Però...
- APRE. Pels encenalls no hi ha rès.
- QUIN. Però un o altre ho arreglarà.
- ROB. Per mi si que...
- QUIN. *(Carregantse la caixa y tot marxant.)*
- Ja s'arreglarà aquesta qüestió, ja.

ESCENA IX

DITS *menys* QUINQUILLAYRE

- JOS. ¡Y què fem ara! ¡Aquest home ens portarà un disgust!
- ROB. ¡Disgust! A mi, cap.
- JOS. No ho penso jo així.
- ROB. ¿Que li has pres tu?
- JOS. Tu diràs.
- ROB. Donchs jo... tampoch. ¿Que li hem dit nosaltres que entrés a ensenyarnos el rellotje?
- JOS. Home, això no és cap rahó perquè'n surtint d'aquí no se l'hagi trobat a faltar.
- ROB. Ell ho diu que se l'ha trobat a faltar, però a mi no'm consta.
- JOS. ¡Penses d'una manera molt estranya tu! Y el cas

és que ab les teves contestacions encara has embolicat més la situació. ¡Ara aquest home ne donarà part... y ves quin escàndol per tot el poble!

ROB. Deus tenir por de que se n'enterin a casa la teva xicota.

JOS. Veuràs, no soch com tu que no tens por de rès.

ROB. ¿No n'estàs innocent? Donchs tot t'ha de tenir sense cuidado. Això ho he après de tu mateix, que dius que quan la consciencia está tranquila als ulls de Déu, no hi ha rès que témer.

JOS. Sí que ho dich; però ara no són als ulls de Déu, sinó als ulls dels homes que'm de demostrar la nostra ignocencia. Y ¿sabs per què? Perquè'ls homes poden equivocar-se, perquè no poden llegir a dintre nostre.

ROB. ¡Uy, uy!... ¡Quantes retòriques! Vaig a pendre la fresca... Encare m'amohinaries tu...

(Va per marxar, y vora la porta's topa ab l'Aprenent que encara busca pels encenalls.)

¡Encara busques tu! Ves si'l trobes y... quédatel per paga.

APRE. ¡Jo! ¡Déu me'n guard!

ROB. Potsé'l trobaran ahont menos podria pensarse ningú.

JOS. Escolta, Robert, escolta; es precis que pensem.

(Va seguintlo.)

ESCENA X

APRENENT sol. *Queda pensatiu. Mira, sense moures del mitj de l'escena, les dues americanes penjades. De cop recorda lo que ha vist a l'entrar ab l'aygua, y va a l'americana d'en Joseph, troba'l rellotje, dubta un moment, li acut una idea, y, mirant per no ésser vist, posa'l rellotje en l'americana d'en Robert.*

APRE. Ja veuràs, cada cosa en son lloch.
(*Toquen dos quarts de nou.*)

ESCENA XI

EL MATEIX, JOSEPH y ROBERT

JOS. Dos quarts; apa, tornemhi. Escalfa l'aygua-cuit, depressa.

(*L'Aprenent ho fa encenent foch al carrer.*)

ROB. ¡Sempre'l mateix quiento!
(*Estirantse de brassos ab mandra.*)

¡Quína setmana més llarga!

JOS. ¡Llarga, y tot just som dimars!

ROB. Per xò mateix. Per anar bé tindria de ser festa un día per altre.

(*Treu petaca y fa un cigarrillo.*)

JOS. ¡Ara't poses a fe'l cigarro!

ROB. Es el cigarrillo de la feyna.

JOS. Dignes millor el de la mandra.

ROB. Bé, vaja, ¡prou! ¡Ja n'estich tip dels teus ser-

mons! ¿Que tu ets més treballador? Bon profit. Els neules com tu són els que busquen els amos, perquè són els que desacrediten la *clase*.

JOS. ¿Quina *clase*?

ROB. La meva; la que vol *la emancipación*, la que no vol ser esclava del *látigo* del burguès, la que va sempre endavant; la que espera l'hora de...

APRE. L'aygua-cuit.

(*Presentantse de cop ab la casseta.*)

ROB. ¡Què dius!

APRE. Que ja està calent l'aygua-cuit.

JOS. Apa donchs, vinga'l *serjant*.

ESCENA XII

ELS MATEIXOS, QUINQUILLAYRE y JUTJE DE PAU *ab un* AGUTZIL, *que no parla. Van vestits d'americana, senzills, però ab vara.*

JUT. Hola, noys.

JOS. ¡El jutje!

JUT. Com jutje vinch, sí; veyam qu'és això que diu aquest bon home.

ROB. ¡Y què n'hem de fer de lo que ell digui!

JUT. Poch a poch; sí que n'hem de fer. Això, Robert, està mal contestat. Jo, si us he de ser franch, no us crech capàs a ningú de vosaltres de una mala acció; però al poble represento una autoritat y tinch l'obligació d'escoltar a tothom, y més encara tractantse d'un foraster.

JOS. Té rahó.

- JUT. Vejam, Joseph; esplícat qu'és tot això.
- JOS. ¿Què voleu que us espliqui, pobre de mi?
- JUT. Aném per parts. Aquest home diu que ha entrat aquí quan encara esmorzaveu.
- JOS. Es cert.
- JUT. Y que vos ha ensenyat un rellotje de plata y després un d'or.
- ROB. A mi no. A n'en Joseph.
- JUT. A tu o a ell, és igual.
- ROB. No, senyor, que no ho és.
- JUT. Pel cas sí que ho és d'igual, puig tots dos ereu aquí a la botiga.
- ROB. Sí, però jo'l rellotje tot just l'he vist, que consti.
- JUT. Constarà, ja que tant t'hi empenyes.
- JOS. Té rahó en Robert, és a mi a qui ha ensenyat el rellotje.
- JUT. Està bé. Ara digueume vos: el rellotje l'heu tornat a desar, ¿veritat? (*Al Quinquillayre.*)
- QUIN. Sí; l'heu tornat a l'estoig. El jòve m'ha comprat una boquilla de cireré.
- ROB. Que us l'he pagada, ¿eh?
- QUIN. Ningú diu lo contrari; sí, l'heu pagada.
- ROB. ¡Ah! Es que per xò...
- JUT. (*A l'Aprenent.*) ¿Y tu, ahont erets?
- APRE. A buscar un cantí d'aygua fresca.
- QUIN. Es veritat, sí; hi ha anat quan jo posava'l rellotje a l'estoig. Ho recordo bé.
- JUT. Y després, ¿què?
- QUIN. Rès més... Jo fico l'estoig a la capsa, la tanco, m'en vaig, y en sortint d'aquí entro a l'estanch d'aquest mateix carrer, y a l'anar a treure'l rellotje per ensenyarlo, trobo l'estoig buit.

- JUT. ¿Y no haveu entrat en lloch més?
QUIN. No.
JUT. ¿Ni haveu obert la capsa pel carrer?
QUIN. Tampoch.
JUT. ¿N'esteu ben segur?
QUIN. Seguríssim.
JUT. ¿Així és que'l rellotje falta desde aquesta bo-
tuga?
QUIN. Sí, sí. Es cosa segura.
APRE. (¡Jo ho esbotzo!)
JUT. ¿Y per terra ho heu buscat tot ben bé?
JOS. S'han regirat tots els encenalls sense trobar rès.
JUT. Ja és un xich misteriós aquest cas, ja.
ROB. ¡Pts! Hi han coses y coses en el món...
JUT. ¿Què vols dir ab això, tu?
ROB. Vuy dir que, aneu a sapiguer ahont és la ve-
ritat...
QUIN. Ey, minyó; jo la dich la veritat.
ROB. Potser sí.
QUIN. Sense'l potser. Jo'm guanyo la vida de poble en
poble y sense fer cap mala cosa en lloch; ¿sabeu
què vuy dir?
ROB. No sé rès jo.
QUIN. Vuy dir que...
JUT. No'ns allunyem de la qüestió. Aquí al poble no's
toca may rès de ningú; dormim ab les portes
obertes. Pel bon nom de tots, voldria que la
cosa quedés morta aquí mateix abans de passar
al Jutjat de primera instancia. Veyam, veyam...
Pensem entre tots.
ROB. ¿Y què'm de pensar? Jo no tinch pas rès a sobre;
podeu escorcollarme.

- JUT. Això és lo que s'ha de fer: un registre general.
ROB. No hi tinch cap inconvenient. Mireu, allí tinch l'americana. (*Senyalant la de la dreta.*)
JOS. Y allí la meva. (*La de l'esquerra.*)
JUT. Jo no ho voldria, però no hi ha més remey. Agutzil, règistreu a un y altre.
(*L'Agutzil escorcolla a n'en Joseph, y després a n'en Robert, que estan a cada costat d'escena.*)
¿Rès? Atanseu aquella americana.
(*La a'en Joseph.*)
ROB. (Ara ve'l gran cop.)
(*L'agutzil entrega l'americana al jutje, que mira totes les butxaques.*)
JUT. Aquí no hi ha rès.
ROB. (¡Com por ser això!)
JUT. Veyam l'altra.
(*L'Agutzil li entrega la d'en Robert.*)
JUT. ¡Eh! ¿Qu'és això?
TOTS. ¡El rellotje!
JUT. (*Mostrant el rellotje que ha trobat en l'americana d'en Robert.*)
¿És aquet?
QUIN. El mateix.
JUT. Robert, tu, tu ets el lladre.
ROB. (*Ab gran sorpresa.*)
¡Però com pot ser, si jo li he posat a n'ell!
JUT. ¡Què dius!
ROB. (¡Ay!) No, vuy dir que jo he vist...

JUT. Amarreulo bé. (*L'Agutzil l'apressa.*)

JOS. ¿Què has vist tu?

ROB. He vist com tu'l robaves.

APRE. (*Ab crit sortit del cor. Sorpresa en tots.*)

¡Mentida! Qui ho ha vist he sigut jo quan tu'l posaves dins l'americana d'en Joseph.

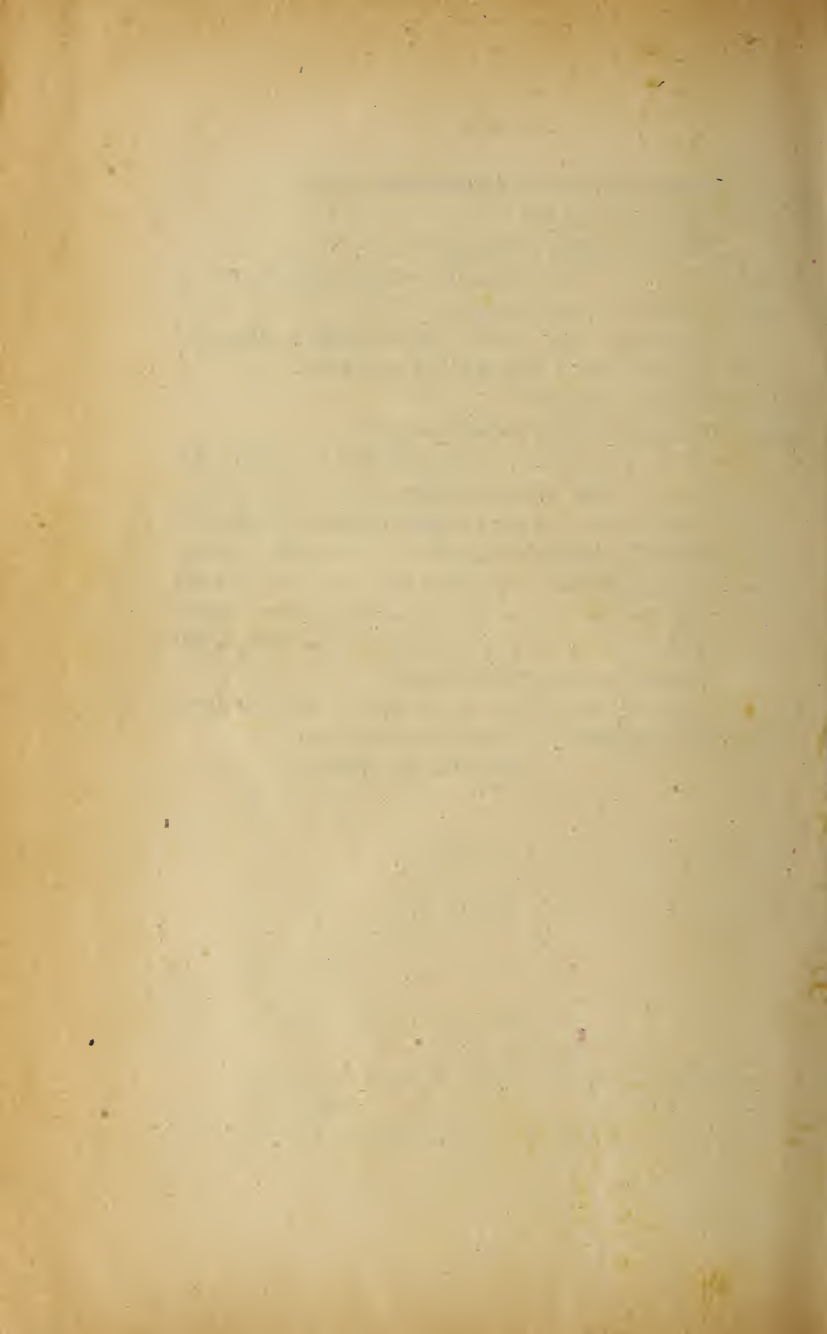
ROB. ¡Malehit sigues!

QUIN. (No sé perquè'l cor m'ho deya.)

APRE. Sí, sí, jo l'he vist, y per xò he fet el cambi. Ell lo que volía era comprometre a n'en Joseph, ferlo perdre perquè té enveja de que la Carmeta del forn l'estimi. Sí, sí; és un envejós, un mal home, sempre vol pegar a tothom... Si jo he fet mal fet ab lo que he fet, castigueume, castigueume... Jo sols volía salvar a n'en Joseph del parany en que anava a caure.

JUT. Molt bé, noy. El fet és patent y clar. No deixa lloch a dubtes. Se farà justicia. Anem.

(*Senyalant a Robert.*)

REPERTORI SENSE DAMES

OBRES PUBLICADES

- Obra 1. **El Cant de la Sirena**, drama en tres actes, original de LLUÍS MILLÀ y LLUÍS SUÑER y CASADEMUNT.
- » 2. **Deixebles de Sherlock Holmes**, detectivada còmica-satírica en un acte, original de JOSEP ASMARATS.
- » 3. **Somni de Gloria**, drama en tres actes y en prosa, original d'E. GRAELLS y CASTELLS.
- » 4. **A mitja vela**, dialèg còmich en vers, original de LLUÍS MILLÀ.
- » 5. **Dintre'l parany**, quadro dramàtich en un acte y en prosa, original de LLUÍS MILLÀ y LLUÍS SUÑER y CASADEMUNT.